

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ВІКТОРА МИХАЙЛОВИЧА ПЕТРЕНКА

Українська наукова еліта, фтизіатрична служба України зазнали тяжкої втрати — 24 лютого 2012 року після тяжкої тривалої хвороби пішов із життя доктор медичних наук, професор, заступник директора по науковій роботі, завідувачий відділом фтизіатрії ДУ “Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України”, відомий вчений, фтизіатр Петренко Віктор Михайлович.

В. М. Петренко народився 2 червня 1932 року у Харкові. Після закінчення середньої школи вчився у Київському медичному інституті на лікувальному факультеті, який закінчив з відзнакою у 1957 році.

З 1957 року розпочалася трудова діяльність В. М. Петренка в галузі фтизіатрії. Спочатку, протягом 3-х років, він працював як лікар-фтизіатр в протитуберкульозних закладах Київської області, а з 1960 р. — в Інституті фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського. З інститутом пов'язана майже 60-річна плідна наукова, лікувальна і громадська діяльність В. М. Петренка. Тут він пройшов шлях від клінічного ординатора і молодшого наукового співробітника до завідуючого відділенням та відділом фтизіатрії і одночасно (з 1985 р. до кінця 2009 р.) — заступника директора інституту по науковій роботі.

Кандидат медичних наук — з 1967 р., доктор медичних наук — з 1984 р., професор за спеціальністю фтизіатрія — з 1990 р. За час роботи в інституті опублікував понад 230 наукових робіт, 9 методичних рекомендацій, 5 відомчих інструкцій, є співавтором 7 наказів МОЗ України, має 13 патентів на винахід. Під його керівництвом підготовлено 1 докторська та 10 кандидатських дисертацій.

Основний напрямок наукових робіт В. М. Петренка присвячений покращанню ефективності та переносимості лікування хворих на туберкульоз легень та удосконаленню організаційних форм надання протитуберкульозної допомоги, що вирішується різними шляхами:

а) удосконаленням диспансеризації та амбулаторного лікування хворих на туберкульоз;

б) вивченням впливу протитуберкульозних препаратів на основні функції шлунку, клініко-фізіологічним обґрунтуванням хіміотерапії хворих на туберкульоз із супутньою виразковою хворобою та резекцією шлунку;

в) встановленням впливу електромагнітних хвиль вкрай високої частоти на перебіг туберкульозу, неспецифічних захворювань легень і саркоїдозу; обґрунтуванням цього засобу як методу патогенетичної терапії цієї патології;

г) удосконаленням і розробкою нових ефективних режимів хіміотерапії у хворих із вперше виявленим деструктивним туберкульозом легень і його рецидивами;

д) удосконаленням інтенсивних і тривалих режимів хіміотерапії у хворих на найбільш тяжкий туберкульоз легень — мультирезистентний.

На основі проведених досліджень, якими керував В. М. Петренко, розроблені національні стандарти лікування і надання медичної допомоги хворим на туберкульоз, які відображені в численних наказах МОЗ України аж до 2008 р.

Перераховані наукові здобутки внесли суттєвий вклад у фтизіатричну науку і практику, а також у підготовку кадрів. Доповіді В. М. Петренка на численних з'їздах і конференціях, його публікації були завжди актуальними для фтизіатрії і сприяли підвищенню науково-практичної кваліфікації фтизіатрів.

В. М. Петренко приймав активну участь у науково-громадській роботі: голова методичної комісії інституту, заступник голови Вченої ради інституту і спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій, член правління Асоціації фтизіатрів і пульмонологів України, член редколегії “Українського пульмонологічного журналу”.

В. М. Петренко завжди виділявся і тим, що він був не тільки висококваліфікованим, а і дуже чуйним лікарем, якому щиро вдячні тисячі пацієнтів. Незважаючи на дуже щільний розклад дня, він завжди знаходив час на увагу до хворих. Величезний досвід, інтуїція, висока відповідальність і зваженість за власні рішення були складовими характеру В. М. Петренка як видатного лікаря, за консультативною допомогою до якого звертались багато хворих і численні фахівці різного рівня і профілю у найскладніших випадках. Кожному, хто звертався до нього за допомогою, порадою або вирішення професійних, в тому числі і наукових справ, він намагався максимально допомогти, що викликало глибоку вдячність людей.

Як вченому, Віктору Михайловичу притаманні були риси надзвичайної наукової зацікавленості в тому чи іншому актуальному питанні, яким він займався, здатності працювати в будь-яких умовах, коли він генерує ідею, дуже обережно і зважено приходив до певних висновків, часто їх перевіряючи. Він ніколи не робив швидких висновків, які могли зашкодити людям, ніколи не оприлюднював наукові результати, якщо не був впевнений в їх достовірності.

Йому була притаманна манера працювати спокійно, ретельно досліджувати і спостерігати хворого до остаточного встановлення діагнозу, вислуховувати думки всіх учасників діагностичного процесу і завжди сумніва-

тися в своїй правоті. Ці сумніви були тією рушійною силою, яка дозволяла наблизитися до істини. Чесність Віктора Михайловича як ученого, як лікаря, як людини була основою, що забезпечувала успіх в його роботі.

Яскравими рисами Віктора Михайловича завжди були повага до співробітників і хворих, людяність і доброта. Він ніколи не підвищував голосу, не ображав людину, не звертався до покаральних засобів. І одночасно забезпечував трудову дисципліну і наукову порядність у підрозділах, якими керував.

Ще одна риса, що притаманна Віктору Михайловичу, — це надзвичайна скромність. Він створив відому науково-практичну школу і не пишався собою, а навпаки вважав, що не зробив нічого особливого у порівнянні з іншими.

В останні роки В. М. Петренко тяжко і тривало хворів, але продовжував плідно працювати в інституті. Тільки після вкрай тяжкого погіршення стану здоров'я залишив інститут з початку 2010 року.

З уходом із життя В. М. Петренка українська наука, фтизіатрія і медичне суспільство втратили видатного вченого, гуманного і високопрофесійного лікаря і дуже добру, кришталево чесну людину.

Пам'ять про Віктора Михайловича Петренка завжди залишиться в серцях колег, учнів, друзів і тисяч хворих, яким він врятував життя. Його професійне життя надовго буде прикладом для його учнів.

*Колектив Національного інституту фтизіатрії і
пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України
Правління асоціації фтизіатрів і
пульмонологів України
Редакційна колегія
"Українського пульмонологічного журналу"*